

[Første næstformand.]

kepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 14.57.

11. møde.

Tirsdag den 2. november kl. 13.30.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Fra statsrevisorerne har jeg modtaget meddelelse om, at disse i et møde den 28. oktober d.å. har valgt Jacob Kirkegaard til formand og Peter Nielsen til næstformand.

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder og for forureningsbekæmpelse at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren nægte Grindstedværket tilladelse til at udlægge rørledninger ved Grenå til udledning af urensset spildevand i Kattegat?“

Medlem af folketinget Jens Foged har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren redegøre for sine overvejelser om oprettelse af yderligere 16 landskabskonsulentstillinger i ministeriet for kulturelle anliggender?“

Medlem af folketinget Poul Schlüter har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Har ministeren overvejet de uheldige følger, det vil få, hvis regeringen gennemfører den af ministeren bebudede ændring af Danmarks radios status, så dens udgifter betales over højere skatter i stedet for som nu gennem en særlig licens?“

Medlem af folketinget Knud Bro har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„På tænker ministeren at forkorte nedtrapningstiden for den midlertidige importafgift til 6 måneder?“

Medlem af folketinget Bilgrav-Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Er det ministerens hensigt at anlægge en statslufthavn ved Hammel?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid i morgen.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m.v.).

(Lovforslaget (nr. 8) findes i tillæg A. sp. 203, fremsættelsen i tidenden sp. 286).

Første næstformand (Grete Hækkerup): Sammen med denne sag foretages de øvrige sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Forhøjelse af ydelser).

(Lovforslaget (nr. 9) findes i tillæg A. sp. 211, fremsættelsen i tidenden sp. 286).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m.fl. (Forhøjelse af grundbeløb m.v.).

(Lovforslaget (nr. 10) findes i tillæg A. sp. 219, fremsættelsen i tidenden sp. 286).

[Første næstformand.]

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

(Lovforslaget (nr. 11) findes i tillæg A. sp. 223, fremsættelsen i tidenden sp. 286).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Finn Christensen: De fire lovforslag, vi her skal behandle, drejer sig som allerede nævnt om lovene om folkepension, invalidepension og enkepension samt om loven om omsorg for invalide- og folkepensionister.

Forslagene tager sigte på en forhøjelse af grundbeløbene for folkepension, invalidepension og enkepension samt af pensions-tillægget, der ydes til vanskeligt stillede pensionister, foruden en forhøjelse af invaliditetsbeløbet, erhvervsudygtighedsbeløbet og bistands- og plejetillægget. Det er en serie af lovforslag, der i virkeligheden blot formaliserer, hvad der blev resultatet af forhandlingerne her i folketinget i tilknytning til overenskomstforhandlingerne på arbejdsmarkedet i foråret 1971.

Man regulerede dengang som sædvanlig de forskellige pensionsydelse, og man tog her sit udgangspunkt i det af den daværende regering foreslåede beløb — eller den beløbsramme, som man regnede med at overenskomsten skulle holde sig inden for. Det viste sig senere, at det beløb og den ramme ikke helt holdt stik, og på det tidspunkt havde vi i folketinget en lang drøftelse af disse problemer. Det skal jeg komme tilbage til lidt senere, men jeg skal først lige gøre nogle bemærkninger om de faktiske ændringer, der nu sker i lovene.

Som sagt formaliserer man de midlertidige tillæg, som blev givet sidste år, og derudover yder man yderligere et beløb omkring 100 mill. kr. Alt dette fører man ind i lovteksten, således at man forhøjer grundbeløbene og de andre beløb, som jeg nævnte.

Jeg skal her lige kort gennemgå, hvad det er for beløb man derved kommer frem til.

Når det drejer sig om folkepensionens grundbeløb, så var dette ved pristal 100 13.224 kr., og det midlertidige tillæg, som allerede er givet, var på 336 kr. Det tillæg,

som nu gives ved hjælp af de 100 mill. kr. yderligere, gør, at man tilsammen kommer op på et beløb på 13.728 kr. for ægtepar. Med den dyrtidsregulering, der har fundet sted, vil beløbet være 14.136 kr. Det tilsvarende beløb vil i loven nu være 9.108 kr. for andre, og det vil sige med dyrtidsregulering 9.384 kr.

Pensionstillægget var ved pristal 100 3.828 kr. Det er altså det, der står i loven i dag. Det midlertidige tillæg, vi fik lagt på ved forhandlingerne i år, var på 36 kr., og nu kommer yderligere en årlig forhøjelse på 12 kr., således at beløbet, der indføres i loven, bliver på 3.876 kr., sat i forhold til pristal 103 3.996 kr. for ægtepar og 2.028 kr. for andre.

I loven om invalidepensionister, som jo ganske nøje følger loven om folkepensionister, foreslås tilsvarende ændringer; jeg skal bare nævne, at man kommer op på et invaliditetsbeløb for ægtepar på 7.068 kr. og for enlige på 4.680 kr. Erhvervsudygtighedsbeløbet kommer efter stigningerne op på 9.132 kr. for ægtepar og 6.072 kr. for enlige. Bistandstillægget stiger til 4.680 kr., plejetillægget bliver 9.384 kr., og de invaliditetsydelse, der er tale om, stiger henholdsvis til 7.068 kr. for ægtepar og til 4.680 kr. for enlige.

Der foreslås også nogle ændringer i loven om hjælp til enker, og her er de beløb, der skal ændres i loven, 8.772 kr., som ændres til 9.108 kr., og 1.920 kr., som ændres til 1.968 kr. Det sidste beløb her er pensions-tillægget.

Til sidst skal jeg nævne beløbene, som ændres i omsorgsloven. Det beløb, der udbetales til de enkelte pensionister til deres personlige fornødenheder, ændres fra 1.656 kr. til 1.716 kr.

Jeg sagde indledningsvis, at da man i foråret drøftede disse ting, var der en del uenighed om, hvordan man skulle forholde sig med hensyn til reguleringen af pensionerne, når der var sket reallønsforbedringer på arbejdsmarkedet. De stigninger, der er tale om her, og som nu formaliseres og føres ind i loven, er altså det midlertidige tillæg plus de tillæg, der kommer ud af de ekstra 100 mill. kr., der lægges til i det andet overenskomstår. Forhøjelserne tager deres udgangspunkt i den af regeringen fremlagte indkomstramme, som ikke blev holdt af

[Finn Christensen.]

overenskomstparterne. Jeg mener, det er rimeligt at få formaliseret og ført ind i lovgivningen de faktiske beløb for at give kommunerne en lejlighed til at beregne sig frem til, hvilke beløb de fremtidig skal betale, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der fremover vil være en række problemer i forbindelse med, hvordan man skal forholde sig, når reallønnen på arbejdsmarkedet forbedres, over for pensionisterne. Og jeg vil gerne benytte anledningen til at spørge ministeren, om ikke ministeren finder tiden inde til at finde frem til en eller anden form for automatisk regulering i takt med real-lønsforbedringerne efter overenskomstfor-handlingens afslutning.

Jeg vil ligeledes gerne spørge ministeren, om hun ikke samtidig vil overveje, om ikke det ville være rimeligt i denne sammenhæng at drage pensionisternes organisationer ind i billedet og formalisere en reel for-handlingsret vedrørende disse problemer. Det er ikke mindst et afgørende og vitalt spørgsmål — det så vi jo under forhandlin-gerne her i folketinget i foråret — hvad det er for kriterier, man bruger, når man vil efterregulere pensionerne som kompensation for forbedringer opnået på arbejdsmarkedet.

Da man nu rent teknisk skal føre disse midlertidige tillæg ind i pensionerne, vil jeg benytte lejligheden til at rejse spørgsmålet, om ikke disse ting burde med ind i over-vejelserne, altså spørgsmålet om en mere automatisk regulering og spørgsmålet om pensionisternes forhandlingsret.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale lovforslaget og også, som forudsat af ministeren, anbefale det til en hurtig be-handling i udvalget, da det har afgørende betydning for kommunerne, at de ved, hvor de står i denne sag.

Simonsen: Jeg skal ikke gentage den meget detaljerede gennemgang af lovfors-lagene, som hr. Finn Christensen netop har præsteret. Jeg ved ikke, om det skal ses som et forsøg på at skabe lidt afstand til den debat, vi havde her i tinget for kun et halvt år siden omkring pensionsproblemerne.

De fire lovforslag omfatter som allerede nævnt dels en indregning af de for 1971-72 gennemførte midlertidige tillæg til pensio-

nerne og dels en forhøjelse af pensionerne for 1972-73, svarende til det, der var be-budet af den tidligere regering under de-batten her i tinget i april måned i år. Rege-ringen skal naturligvis ikke høre mislyde fra vor side, fordi man følger en efter vor mening realistisk ramme for pensionerne som helhed, tværtimod, men jeg må nok sige, at der unægtelig er en forskel på den tale, hr. Finn Christensen holdt her i tinget for et øjeblik siden, og den tale, som social-demokratiet holdt for et halvt år siden, da vi gennemførte forhøjelserne som midler-tidige tillæg til pensionen.

Hr. Finn Christensen stiller spørgsmål til socialministeren ved denne lejlighed om, hvordan man fremtidig kan finde systemer. For et halvt år siden var man ikke i tvivl om det. Da stillede man frisk og frejdigt ændringsforslag her i folketinget om yderligere 300 mill. kr., men det er man altså kommet bort fra i dag. Det vil vel igen sige, at det, vi dengang fremhævede over for socialdemokratiets ændringsforslag, at det var et paradeforslag, som man i og for sig ikke rigtig tog alvorligt, det kan man konstatere rigtigheden af nu. Det skal ikke op-fattes som en kritik af regeringen, men det skal opfattes som en konstatering af, hvad der er de faktiske forhold omkring den debat, vi gennemførte her i tinget for et halvt år siden. Jeg vil gætte på, at også folkepensionisterne har noteret sig denne situation.

Det er vist svært at finde manglende vilje til at skabe fornuftige kår for de ældre i sam-fundet, men der må selvsagt, som vi også tidligere har fremhævet det, skabes en for-nuftig balance i forhold til andre samfunds-grupper, de såkaldte produktive klasser, som via deres skattebilletter skal være med til at betale. Og der skal selvfølgelig også være en realistisk afpasning efter samfundets almindelige økonomiske situation. Jeg tager disse lovforslag som en glædelig udvikling og som et udtryk for, at vi nu her i folketinget kan få en mere realistisk diskussion omkring selve pensionsspørgsmålet og pensionernes udvikling, uden at en realistisk opfattelse af disse ting skal kædes sammen med og sam-menlignes med en asocial holdning over for disse problemer. Det konstaterer jeg med meget stor tilfredshed.

Må jeg i øvrigt sige, selv om dette ikke er

[Simonsen.]

nogen pensionsdebat, at der er måske andre ting, som pensionisterne i virkeligheden er mindst lige så interesserede i og måske mere interesseret i, nemlig bl. a. spørgsmålet om, hvordan det i højere grad kan gøres muligt for pensionisterne at have ekstraintægt. Jeg vil gerne i den forbindelse høre socialministeren, hvor langt ministeren er kommet i sine overvejelser på dette område. Jeg tror, der her ligger et principspørgsmål, som det er meget vigtigt at få taget stilling til, dels fordi det drejer sig om at skabe bedre trivselmuligheder ved at tilbyde de ældre arbejde med fortjeneste, dels fordi der også samfundsøkonomisk ligger en fordel, både derved at man herigennem er med til at bidrage til det fælles produktionsresultat, og derved at meget af det, som vi i dag bruger til omsorgsarbejde for at aktivere i fritiden, måske i virkeligheden kunne spares, når mennesker i deres pensionsalder var beskæftiget med et arbejde og derigennem fik indhold i tilværelsen.

Jeg skal som sagt ikke gå i detaljer omkring fordelingen af de enkelte beløb på dette område, som de er opregnet i lovforslagene — den følger jo den almindelige fordelingsform, som også den tidligere regering har anvendt — men jeg skal sluttelig bemærke, at vi fra vor folketingsgruppes side kan medvirke til en hurtig og velvillig behandling af disse lovforslag.

Nathalie Lind: Som det antydes i fremsættelsen, og som det klart siges i bemærkningerne til de fire lovforslag, vi behandler her, er såvel den tekniske indregning som de beløbstørrelser, man når frem til, i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der blev anvendt, og de tilsagn, som blev givet af den tidligere regering, og jeg kan derfor på venstres vegne kun give tilslutning til disse forslag, der nøjagtig svarer til, hvad jeg selv som tidligere socialminister kunne have fremsat som en følge af lovene af 26. maj 1971.

Det skal socialdemokratiet ikke have utak for, tværtimod kan jeg måske benytte denne lejlighed til at takke for, at man her tager klart og utvetydigt afstand fra den ufor-svarlige oppositionspolitik, man på dette område førte.

Det er typisk, at den socialdemokratiske

ordfører her ikke med ét ord nævner, at dette parti sammen med SF i maj måned i år stillede et ændringsforslag om yderligere 300 mill. kr. til pensionisterne.

Som sagt, vi er tilfreds med disse lovforslag. Men spørgsmålet er vel nok et andet: om pensionisterne er tilfredse, ikke med realiteterne i det — jeg mener, de har grund til at være tilfreds med dem, fordi de har fået en rimelig dækning — men er de tilfreds med de løfter og de udtalelser, der er fremsat fra socialdemokratiets side?

Nu var den nuværende minister jo ikke medlem af tinget i maj måned i år, men jeg beder om tilladelse til et citat og også til nogle følgende citater. Jeg vil nævne, hvad hr. Bundvad sagde, da vi behandlede disse spørgsmål den 27. april i år (Folketingstidende 1970-71 sp. 6018). Han sagde, at hvis han kunne bedømme det rigtigt, ville pensionisterne komme ud for en niveauforringelse, og han påstod, at den politik, som den tidligere regering førte, lagde op til en forringelse af hele den sociale standard. På det tidspunkt kunne det oplyses, og det blev dokumenteret over for socialudvalget, at dette var ikke tilfældet. Nettodækningsprocenten for ægtepar var steget med ca. 6 pct. fra 1969 til 1970. Der var altså ikke tale om nogen niveausenkning. Men dette overbeviste ikke socialdemokratiet. Det overbeviste heller ikke SF. De to partier fastholdt som deres principielle opfattelse, at økonomisk måtte man sammenligne pensionisterne med de lavtlønnede arbejdere på det private arbejdsmarked, og det var baggrunden for det af mig før omtalte ændringsforslag på 300 mill. kr.

Som sagt skal jeg ikke bebrejde den nuværende regering, at den som ansvarlig for landets økonomi forlader sine tidligere standpunkter. Jeg tror, at partierne her i folketinget godt forstår sammenhængen, men jeg synes, man så må have lov at drage den slutning, at socialdemokratiet nu erkender, at den forhøjelse, den tidligere regering i maj måned i år gennemførte af pensionerne, under hensyn til de økonomiske forhold var rimelig, og at omvendt de ændringsforslag, der kom fra SF og fra socialdemokratiet, kun var tænkt som vinduespynt, som skulle lokke vælgerne til på valgdagen, og altså ikke var tænkt at skulle føres ud i livet.

[Nathalie Lind.]

Til pynt og reklame blev de også brugt i de følgende måneder. Jeg kan nævne forskellige eksempler. Jeg har en skrivelse her, udsendt af socialdemokraterne i Silkeborg, hvor man over for pensionisterne, som man inviterer til et særligt valgmøde, påpeger, at man har gennemført en forholdsvis forringelse af deres pensioner:

„Under de tidligere socialdemokratiske regeringer blev jeres pensioner reguleret i takt med lønudviklingen på arbejdsmarkedet.“

Der står videre:

„I har ganske vist ikke nogen strejkeret, men I har et meget vigtigt middel, jeres kryds på valgdagen, brug det med omtanke, stem på socialdemokratiet, der altid har søgt at varetage pensionisternes kår på bedste måde.“

Jeg er bange for, at de pensionister, der måtte have fulgt dette råd, kan føle sig lidt skuffede, for hvad fik de? De fik nøjagtig det samme resultat af den socialdemokratiske regering, som VKR-regeringen havde arbejdet på.

Jeg har en endnu mere klar udtalelse, som jeg også gerne vil have lejlighed til at citere. Den stammer fra en pjece fra socialdemokratiet udsendt under valgkampen, som hedder „En mere menneskelig pensionistpolitik“. Der står mange interessante ting her, også mange ting, som jeg fuldt ud kan tilslutte mig, bl. a. et afsnit om bedre information til pensionisterne. Jeg vil ønske den nye socialminister alt mulig held med at trænge igennem over for Danmarks radio, så man kan overvinde betænkelighederne ved at indføre en særlig nyhedstjeneste på det sociale område. I denne pjece kommer man også ind på reguleringen af pensionerne i foråret 1971. I et afsnit, der hedder „Det blev dyrt for pensionisterne“, står der:

„Pensionisterne følte sig snydt ved reguleringen af pensionerne i 1971, hvor regeringen spiste dem af med en stigning på kun 3,5-4 pct. inkl. efterslæb og dyrtidsregulering.“

I et andet afsnit med overskriften „Regulering af pensionerne efter stigningerne på arbejdsmarkedet“ står der:

„Det må være en naturlig ret, at pensionerne reguleres, så de følger lavtlønsstigningerne“.

Man angiver i kroner og øre, hvor meget dette ville have betydet for den enkelte pensionist: 84 kr. mere om måneden for ægtepar og 57 kr. for enlige i stedet for de 28 kr. og 17 kr., som VKR-regeringen gav dem.

Til sidst vil jeg ligesom hr. Simonsen sige til socialministeren, at også fra mit partis side ser vi stærkt frem til at få det lovforslag, som er omtalt i åbningstalen, om løsning af pensionisternes skatteklamme. Jeg havde allerede ved behandlingen af disse forslag i maj måned anledning til at pege på, at vi burde være tilbageholdende med de store generelle forøgelse, fordi vi også derved berøvede os muligheden for at sætte ind på det område, som netop i særlig grad vanskeliggør forholdene for pensionisterne, nemlig den skatteklamme, jeg lige omtalte.

Blot til allersidst dette: jeg har set, at den nuværende arbejdsminister har fremsat udtalelser om, at pensionisterne burde have forhandlingsret. Det er nok et spørgsmål, som vi ved en anden lejlighed kan komme tilbage til. Men det, jeg finder anledning til at tage frem her, er: har disse forslag, denne indregning, været drøftet med og været forelagt pensionisternes organisationer, og hvad er deres indstilling til den ændrede holdning fra socialdemokratiet? Jeg ved udmærket godt, at det ikke er sædvanligt at drøfte følgelovgivning af denne art med pensionisternes organisationer, men spørgsmålet om forhandlingsret er jo netop bragt frem igen af den nuværende regering, og der foreligger, som jeg har kunnet påpege her, den helt usædvanlige situation, at det ændringsforslag, man fremsatte i maj måned om ekstra 300 mill. kr., det vil man ikke gennemføre i dag. Som bekendt ønskede pensionisterne i foråret en forbedring på 1,4 milliard kr., og da udtalte man, at når de ikke fik deres ønsker opfyldt, så skulle landets 600.000 pensionister nok vide at huske dette på valgdagen.

Det er denne baggrund, der nu gør, at jeg spørger — også i forbindelse med de valglofter, jeg har omtalt — om man har orienteret pensionisternes organisationer om sin ændrede holdning.

Jeg slutter med at sige, at dette er ikke en kritik af regeringen, tværtimod, det er en anerkendelse af, at man nu tager de økonomiske forhold alvorligt i betragtning, og jeg kan derfor, som jeg indledte med at sige,

[Nathalie Lind.]

udtale, at vi fra venstres side er enige i lovforslagenes saglige indhold. De giver pensionisterne den dækning, der under hensyn til de økonomiske muligheder er forsvarlig, og vi kan medvirke til at gennemføre disse lovforslag og vil underkaste dem en velvillig udvalgsbehandling.

Valbak: Tidligere ordførere og ikke mindst hr. Finn Christensen har jo beskrevet de lovforslag, der ligger på bordet her, både i princip og også mere i detaljer, så det skal jeg ikke gøre nogen lang pølse ud af. Man kan i korthed sige, at de handler om to ting, nemlig for det første med virkning fra 1. april 1972 i grundbeløb og ydelser af indregne de midlertidige tillæg til pensioner osv., som ved lov blev givet i dette forår som følge af lønforbedringer på det private arbejdsmarked, og for det andet hertil at lægge det beløb, som den tidligere regering havde afsat til yderligere forbedringer fra 1. april 1972 at regne, forbedringer motiveret af de lønforbedringsaftaler, som først skal virke fra 1. marts 1972.

På denne baggrund må jeg vel have lov til at antage to ting: For det første at den nuværende socialminister anerkender det grundlag, den tidligere regering foretog sine forbedringsberegninger på. For det andet at den nuværende socialminister også anerkender det beregningsresultat, som man dengang kom til. Sådan må jeg i hvert fald opfatte det, for de foreliggende forslag har jo alene til formål at tilvejebringe en teknisk løsning i overensstemmelse med tidligere trufne beslutninger, sådan som vi plejer van at gøre det ved denne tid hvert andet år. Jeg kan derfor allerede på nuværende tidspunkt anbefale lovforslagene.

Men det er jo sådan, at første behandling af og til kan give anledning til, at man rejser nogle problemer af mere principiel karakter, og det vil jeg også gøre — det bliver sådan set i tilslutning til, hvad allerede andre har gjort.

Under valgkampen var det et emne, der var lagt i forgrunden: hvad skal vi gøre ved pensionisternes skatteklekke? Den tidligere minister oplyste, at embedsmænd er i færd med at undersøge denne sag for at finde frem til løsningsforslag. Jeg er klar over, at det her drejer sig om meget komplicerede

sager, og den tid, der skal til, den skal naturligvis til. Mit spørgsmål går altså på, hvor langt man er kommet med denne sag.

I vores valgoplæg har vi allerede markeret, at vi vil gå ind for — og dermed naturligvis også binde os til at støtte — en lempelse af fradragsreglen som et bidrag til at løse disse problemer, og det er vi derfor rede til at drøfte på det grundlag, når de forberedelser, som skal gøres, er til ende. Men spørgsmålet var altså: hvordan står sagen i øjeblikket?

Jeg har ved tidligere lejligheder, når vi her i tinget har behandlet folke- og invalidepensionisternes forhold, udtalt, at ægtefællepensionerne principielt bør afløses af beløb til hver ægtefælle. Jeg går ud fra — men det er også et spørgsmål — at dette spørgsmål må indgå i skatteklekkesammenhængen, og hvis så er, skulle det kun glæde mig. I hvert fald er det da sådan, at hvis vi kommer ind i De europæiske Fællesskaber, så bliver det vel ligefrem nødvendigt at tilvejebringe ligestilling mellem kønnene også på det punkt.

Jeg er klar over, at der er nogle økonomiske spørgsmål i dette, som må tages med, men spørgsmålet går altså på, hvordan det står til med denne side af sagen.

Det sidste spørgsmål, og hermed er jeg så tilbage i, hvad det foreliggende forslags indhold direkte handler om: vi har i vort valgoplæg sagt, at vi nu må have lavet et automatisk virkende reguleringssystem, sådan at pensionisternes pension automatisk udvikles i takt med de erhvervsaktives disponible indkomster. Det svarer til, hvad jeg flere gange tidligere har sagt her i salen. Nu spørger jeg så socialministeren, på en lidt anden måde ganske vist, end hr. Finn Christensen gjorde det: vil ministeren give tilsagn om at fremme en løsning af dette problem på det grundlag, jeg her har skitseret?

Dermed er jeg for så vidt færdig og vil bare tilføje én ting: hr. Finn Christensen stillede ministeren et andet spørgsmål, nemlig om en formalisering af pensionisternes og de invalideredes forhandlingsret. Jeg går ud fra, at ministeren er parat til at svare. Jeg erindrings i hvert fald, at samme dag ministeren havde fået sin udnævnelse godkendt i den socialdemokratiske gruppe, havde jeg et møde sammen med den nuværende arbejdsminister i Ålborg, og ved den lejlighed ind-

[Valbak.]

gik han på at bringe bud til ministeren med et forslag om, at dette skete fyldest.

Grete Westergaard: Naturligvis stiller SF sig positivt til disse forhøjelser, men vi må, jeg fristes næsten til at sige som sædvanlig, efterlyse den så længe savnede automatiske regulering af pensionerne. Som det fungerer i dag, er pensionisterne nærmest sikre på at få et efterslæb. Allerede for mange år siden har daværende medlem af folketinget, nu afdøde Chr. Madsen, efterlyst denne automatiske regulering, og hver gang sådanne sager har været til behandling her i folketinget, har SF's ordfører gentaget efterlysnin-gen, som der hele tiden er blevet udtrykt sympati for. Jeg vil tillade mig at spørge ministeren, om hun agter at gøre noget ved dette.

En ting, jeg også meget gerne ser gjort noget ved, er afskaffelsen af forsørgerbegrebet. Det er noget, der kan lade sig gøre; det er jo sket f. eks. inden for arbejdsledsheds-kasserne.

Med disse lovforslag demonstrerer regeringen god vilje over for samfundets svageste stillede, og det kunne være interessant at vide, om ministeren har flere ting i tankerne end dette. Socialdemokratiet har jo bl. a. lovet at bringe betaling for børns ophold på daginstitutioner tilbage til tilstanden fra før det borgerlige spareudvalgs huseren.

Med disse bemærkninger skal jeg herved tilsige lovforslagene SF's velvillige behandling.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg vil takke ordførerne for deres velvillige tilsagn om en hurtig og positiv behandling af disse lovforslag. Jeg vil indledningsvis sige, at jeg anser disse lovforslag som nogle tekniske lovændringer, der skal gennemføres, og jeg er glad for, at man vil gøre det så hurtigt som muligt, af hensyn til kommunernes indregning af beløbene.

Jeg er derimod ikke helt enig i, at det i foråret fremsatte forslag fra socialdemokratiets side kan kaldes et paradeforslag og udtryk for en uforsvarlig oppositionspolitik, og jeg mener ikke, at pensionisterne skal føle sig snydt. Jeg vil nemlig ikke undlade at sige, at vi står ved, hvad vi har sagt: der må findes en eller anden form, hvorunder

der kan ske en automatisk regulering af pensionerne. I den forbindelse vil jeg nævne, at jeg nu agter at indkalde pensionistorganisationerne, dvs. kontaktudvalget for folke- og invalidepensionisterne, til en forhandling, hvor vi kan drøfte spørgsmålet om pensionernes automatiske regulering, også set i forhold til den øvrige lovgivning på hele pensionsområdet, bl. a. også omsorgsloven, som står over for revision i denne samling.

Det er min agt herved at give kontaktudvalget en forhandlingsret, således at de selv er med til at tage stilling til problemerne inden for pensionsområdet og herunder bl. a. til at prioritere de ændringer, der skal ske i lovgivningen. Med hensyn til pensionisternes ekstrairndtægter vil der fremkomme et forslag i denne samling om en nedsættelse af fradragsprocenten fra 60 til 30. Jeg er helt enig med den ordfører, der nævnte, at det var meget væsentligt, at pensionisterne havde en aktiv pensionisttilværelse; det har uhyre stor værdi.

Information til pensionister og i det hele taget information på det sociale område har for mig alle dage været en meget væsentlig ting, og jeg håber, det lykkes for mig at komme igennem, således at vi får en ordentlig information ud til folk vedrørende det sociale område; i betydningen deraf kan jeg kun være helt enig med fru Nathalie Lind.

Må jeg lige sige, at jeg har ikke drøftet de tekniske ændringer, som jeg anser disse lovforslag for at være, med pensionistorganisationerne, men som jeg sagde før, agter jeg snarest at indkalde til en forhandling om fremtiden med disse organisationer.

Hr. Valbak nævnte spørgsmålet om den skatteklekke, som pensionisterne jo er i; det er et problem, hvis løsning regeringen ønsker stærkt fremskyndet.

Simonsen: Det var socialministerens bemærkninger om at betragte lovforslagene udelukkende som tekniske ændringer, der kaldte mig op. Det er selvfølgelig rigtigt principielt, at der kun er tale om tekniske ændringer, men tilbage står jo bare — og det er sådan set det, der er min motivering for at sige, at det forslag, socialdemokratiet fremsatte i sidste folketingssamling, var et paradeforslag — at man kunne jo have taget det med ind, hvis det virkelig havde været socialdemokratiets politik på det tids-

[Simonsen.]

punkt. Jeg gør opmærksom på, at det forslag, jeg omtalte i min ordførertale, der svarer til 300 mill. kr., jo var et ændringsforslag, som var stillet efter udvalgsbehandlingen her i folketinget, så det forslag ligger i og for sig klart. Derfor kan der ikke være noget problem, hvis det var socialdemokratiets politik, i at gennemføre dette i forbindelse med de tekniske ændringer, som vedrører selve indregningen i grundbeløbene.

Jeg vil gerne sige, det er stadig væk ikke regeringen, vi kritiserer, fordi man har fulgt en ramme, som vi finder økonomisk forsvarlig. Det, vi kritiserer, er socialdemokratiets politik over for pensionisterne forud for og under valgkampen, som har givet pensionisterne en forkert fornemmelse af, hvad der egentlig var socialdemokratiets politik.

Finn Christensen: Jeg vil først og fremmest benytte lejligheden til at sige tak til ministeren for de tilsagn, jeg fik vedrørende pensionisternes forhandlingsret og vedrørende etablering af en form for automatisk regulering af pensionerne i forhold til de reallønsforbedringer, der sker på arbejdsmarkedet.

Jeg vil endvidere gerne sige nogle ord til de venlige bemærkninger, der er gjort af henholdsvis fru Nathalie Lind og hr. Simonsen om disse spørgsmål. Jeg har følt det skjulte drilleri, men jeg synes, det er en lille smule urealistisk og en lille smule forkert, særlig på baggrund af ministerens udtalelser, at hr. Simonsen nu én gang til går op og slår fast, at der her er tale om at løbe fra socialdemokratiske valgløfter.

Når vi nu skal være helt ærlige i denne sag — og det bør vi vel altid være, når vi drøfter tingene her i folketinget — så er det jo en kendsgerning, at den forrige regering evig og altid proklamerede, at der ikke måtte ske forringelser på det sociale område, og dog så vi jo i en lang række situationer usammenhængende sådanne forringelser. Det måtte medføre, at en aktiv opposition, hver evige eneste gang noget sådant skete — og det skete også i forbindelse med drøftelserne om pensionisternes forhold — måtte reagere på det enkelte punkt uden i øvrigt at have mulighed for at reagere på sammenhængen i problemstillingen.

Nu har vi en socialdemokratisk regering,

og jeg har på socialministeren forstået, at nu vil der foregå en sådan koordinering af problemerne, og det første, der vil blive taget op, er bl. a. hele problemstillingen omkring disse pensioner, deres efterslæb, og hvad der måtte være at gøre i den forbindelse. Det siger jeg tak for, idet jeg forudsætter, at den rent tekniske side af behandlingen af dette spørgsmål må få den foreslåede hurtige gang gennem folketingsudvalget.

Valbak: Det, der kalder mig herop, er to ting. Den første er, at jeg gerne vil gentage et spørgsmål vedrørende den automatiske regulering, som jeg ikke helt fik klarlagt af socialministeren. Jeg refererede, hvordan vi så på det, og sagde, at vi nu må have lavet et automatisk virkende reguleringssystem, sådan at pensionisternes pensioner automatisk udvikles i takt med de erhvervsaktives disponible indkomster. Jeg vil gerne endnu en gang spørge socialministeren, om socialministeren vil give tilsagn om at fremme en løsning af dette problem på det grundlag, jeg her har skitseret.

En ting til. Der er blevet talt om tekniske ændringer, og at disse forslag er af teknisk karakter. Jeg tror derfor, at hr. Finn Christensen bør lade være med at forsøge at sidesteppe mere i denne sag. Det, det jo nemlig drejer sig om — og det har jeg sagt tidligere — er, at det, der skiller socialpolitikere, ikke så meget er realiteterne, men om de føler sig medansvarlige til enhver tid for penge-kassen, eller de ikke gør det. Jeg kan love denne regering, at vi vil gøre det også i opposition.

Må jeg gøre opmærksom på én ting til. Må jeg referere, hvad hr. Kurt Brauer sagde ved andenbehandlingen af denne lovgivning i foråret. Det siger jeg til den nye socialpolitiske ordfører, som her meget kort — forstår jeg godt — anbefalede disse lovforslag. Hr. Kurt Brauer sagde — og jeg henviser herved til Folketingstidende 1970-71 sp. 6540 — den 17. maj i år noget i retning af, at det er sidste gang i forhåbentlig lang tid, at regeringspartierne får lejlighed til at tage stilling til pensionisternes kår. Et kommende flertal vil nedstemme disse partier. Nu har man i hvert fald endnu en gang haft lejlighed til at stemme for, hvad man dengang sagde.

Jeg tror desværre, at dette er første, men

[Valbak.]

næppe sidste gang i formodentlig ret kort tid, at de tidligere oppositionspartier får lejlighed til klart at afsløre mindre fair oppositionsgallerispil.

Nathalie Lind: Jeg synes, der er lidt uklarehed i diskussionen. Den socialdemokratiske ordfører taler om og takker socialministeren for, at man vil gå over til en automatisk regulering. Ja men det er da et princip, som vi før har diskuteret her i tinget; jeg tror bare ikke, den tekniske undersøgelse af, hvordan det kan føres ud i livet, måske helt er tilendebragt. Men jeg kan da ikke forstå hr. Finn Christensens udtalelser på anden måde, end at det må være noget, der skal gælde for fremtiden.

Her kommer socialdemokratiet nu som regeringsparti og siger, at følgevirkningerne af den regulering, vi foretog i maj måned 1971, skal gælde til 1973; med andre ord: de penge, pensionisterne skal have for dette tidsrum, er dem, der indeholdes i disse lovforslag. Det, jeg har ønsket at understrege i dag, er, at det er nøjagtig det samme beløb, som VKR-regeringen havde foreslået og givet pensionisterne tilsagn om, og så kan det ikke nytte, at man taler om, at socialdemokratiet vil stå ved, hvad man har sagt, som ministeren siger. Ja men socialdemokratiet har jo ikke bare sagt det, men har her i dette ting til afstemning bragt et ændringsforslag frem, som gik ud på, at pensionisterne skulle have betydelig større ydelser. Nu kommer man så med en lovgivning, der nøjagtig svarer til det, den daværende regering foreslog og det daværende flertal fik gennemført. Så kan man ikke dække over det ved blot at sige, at dette er tekniske ændringer, og engang i fremtiden går vi over til et andet reguleringsprincip.

Jeg understreger igen, at sagligt set er vi enige om indholdet af disse lovforslag. Men hvis socialdemokratiet ikke vil erkende, at man er gået fra sine egne løfter, må dette tages som en erkendelse af, at den beregning, de vurderinger, som den daværende

regering lod foretage, var rimelige, var det, der svarede til den økonomiske situation; socialdemokratiet har altså forladt sin principielle stillingtagen fra maj måned i år.

(Kort bemærkning).

Simonsen: Hr. Finn Christensens anden runde var jo en snakken uden om problemets egentlige sammenhæng. Når hr. Finn Christensen taler om forringelse af den sociale standard, må vi sige, at når disse forslag, som følger den tidligere regerings økonomiske ramme, er fremsat af den nuværende regering, må det dog være et udtryk for, at man ikke i den nye regering betragter det som en forringelse af den sociale standard. Men med det røgslør, hr. Finn Christensen i og for sig på denne måde lægger omkring sagen, vil jeg gerne høre klart fra socialministerens side, hvorvidt ministeren og regeringen står bag disse forslag såvel teknisk som økonomisk.

Socialministeren (Eva Gredal): Til hr. Valbak vil jeg gerne sige, at jeg mener, jeg svarede, at vi går ind for, at vi skal have en automatisk regulering af pensionisternes pensioner. Der foregår for øjeblikket undersøgelser over, på hvilken måde denne automatiske regulering skal foregå; det nævnte fru Nathalie Lind også.

Jeg mener fortsat, at vi står ved, hvad vi har sagt. Vi har også sagt, at de virkelig udgiftkrævende reformer ikke skal komme i dag, men vi går nu i gang med sammen med pensionisternes organisationer at finde frem til en løsning, således at pensionisterne kan være enige i, hvad der skal foregå på pensionsområdet.

(Kort bemærkning).

Valbak: Jeg takker for ministerens bekræftelse af at ville arbejde ihærdigt for, at vi får den automatisk virkende regulering af vore pensioner.

Det var første led i mit spørgsmål. Det andet, jeg spurgte om, var, om ministeren

[Valbak.]

vil være indforstået med, at reguleringen vil komme til at ske i forhold til den erhvervsaktive befolknings disponible indkomster.

(Kort bemærkning).

Simonsen: Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren mener, at der var bedre råd til forhøjelser for 1½ måned siden, da vi stod midt i valgkampen.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind: Jeg vil blot have lov til igen at henlede opmærksomheden på den pjece, som blev udsendt i september, altså vel godt en måned før dette lovforslag blev udarbejdet, hvor man ikke taler om fremtidige reformer, men om ganske aktuelle, konkrete ting og siger, det må være en naturlig ret, at pensionerne reguleres, så de følger lavtlønsstigningerne. Det ville ved reguleringen i 1971 have betydet en stigning, som jeg nævnte før, på 9,1 pct. i stedet på 3,5-4 pct. Og så nævner man de absolutte tal, siger til pensionisterne: altså ville I have fået 84 kr. til ægtepar i stedet for 28 kr. osv. Det er disse ting, vi mener man ikke kan snakke sig uden om; man kan ikke sige, at man står ved, hvad man har lovet. Det gør man ikke, og jeg bebrejder ikke regeringen, at den ikke står ved det, men så må man erkende for det første, at man har en anden opfattelse i dag, for det andet, at der altså ikke er sket nogen social forringelse ved den regulering af pensionerne, som den tidligere regering gennemførte.

(Kort bemærkning).

Finn Christensen: Det skal blive en meget kort bemærkning, men man bliver ved med ligesom at henholde sig til, at når vi nu skal til at drøfte en automatisk regulering fremover, så taler man altså om fremtiden. Ja, det er klart, fremtiden begynder jo allerede i morgen eller om et par minutter. Jeg forstår da udmærket godt, at man gerne vil blive ved med at file på dette, jeg forundres ikke over, at man springer på talerstolen den ene gang efter den anden. Vi har fået et klart tilsagn fra socialministeren om, at disse spørgsmål vil blive taget op til drøftelse, og

jeg forstår med fremtiden for øje; der er ikke blot tale om en fremtidig regulering, som står i forbindelse med kommende overenskomster, men også at tage op til drøftelse, om det er rigtigt, hvad der diskuteres her, at man i virkeligheden følger arbejdsmarkedet, om beregningerne er rigtige eller de ikke er rigtige. Sådan har jeg i hvert fald tilladt mig at opfatte det.

(Kort bemærkning).

Simonsen: Til hr. Finn Christensens beroligelse kan jeg sige, at det er ikke fremtiden, vi taler om, det er fortiden. Det er socialdemokratiets fortid med hensyn til det ændringsforslag, man stillede her i tinget for et halvt år siden, hvor man lovede pensionisterne 300 mill. kr. mere, et løfte, som man ikke har holdt. Derfor vil jeg gerne gentage mit spørgsmål over for socialministeren, om ministeren mener, der er blevet dårligere råd i dag, end der var for 1½ måned siden, da vi førte valgkampagnen.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind: Jeg vil gerne igen i et forsøg på at få opklaret de tankegange, der foregår hos den socialdemokratiske ordfører, spørge ministeren direkte: det, ministeren vil søge gennemført, når man måske om 1 år eller 1½ år, det ved jeg ikke, skal ind på en automatisk regulering af pensionerne, er det ikke en regulering af pensionerne ved kommende overenskomstforhandlinger? Det synes jeg vi må have et meget klart svar på.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg vil gerne slå fast, at vi snakker ikke uden om, hvad vi har lovet. Der bliver spurgt, om vi havde bedre råd i foråret, end vi har nu; det kunne jo også være, det var den økonomiske situation, som den er nu i dag, og som vi har overtaget fra den forrige regering, der ikke er så god, som den var på det daværende tidspunkt.

Jeg vil gerne sige i anledning af fru Nathalie Linds sidste spørgsmål, om det er de kommende overenskomstforhandlinger, vi tænker på, eller om det også drejer sig om det mulige efterslæb, at det er et spørgsmål, vi vil tage op til drøftelse med pensionistorganisationerne.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind: Ministeren vil tage det op til drøftelse med pensionistorganisationerne — er det et løfte om, at man vil give yderligere med tilbagevirkende kraft? Det vil jeg da meget gerne have en afklaring af.

Det ville også være interessant at høre, hvilke nye oplysninger om den økonomiske situation socialdemokratiet er kommet i besiddelse af, siden man fremsatte ændringsforslag, og siden man førte valgkampen og udsendte pjecer i september 1971.

(Kort bemærkning).

Valbak: Jeg vil lige erindre om, at jeg stillede et spørgsmål om sammenligning med indkomsterne hos de erhvervsaktive, de disponible indkomster. Jeg ved ikke, om ministeren vil svare på det; ellers må vi forfølge sagen i socialudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 3. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Skattesvig og indsmugling).

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

Mødet hævet kl. 14.25.

12. møde.

Onsdag den 3. november kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Medlemmer af folketinget Lembourn, Hastrup, Hans Kjær, Ninn-Hansen, Poul Schlüter og Stetter har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat).

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder,

forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene,

forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri

og

forslag til lov om midlertidig offentlig støtte til almennyttigt boligbyggeri.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om private fællesveje. (Privatvejslov).

I skrivelse af dags dato meddeler økonomi- og budgetministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udmøntning af en skille-mønt i anledning af kongens 25 års regeringsjubileum

og

forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Statistik.

Medlemmer af folketinget Tastesen, Poul Dam, Merete Bjørn Hanssen, Adam Møller og Else-Merete Ross har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg for folketingsåret 1971-72 til at drøfte problemer og modtage information vedrørende narkotikamisbrug.